ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců JUDr. Pavla Molka a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **A. V.,** zastoupena JUDr. Marcelou Neuwirthovou, advokátkou se sídlem Dělnická 1a/434, Havířov, proti žalovaným: **1) Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje,** se sídlem 30. dubna 1682/24, Ostrava, **2) neurčený útvar Policie České republiky, 3) Policie České republiky – Obvodní oddělení Hnojník,** se sídlem Hnojník 222, Hnojník, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2017, č. j. 22 Na 13/2017 - 27,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2017, č. j. 22 Na 13/2017 - 27, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Odměna advokátky JUDr. Marcely Neuwirthové **se určuje** částkou 11 710 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobkyně podala dne 6. 6. 2017 ke Krajskému soudu v Ostravě zásahovou žalobu podle § 79 a násl. s. ř. s., a to proti třem útvarům Policie ČR (včetně jednoho neurčeného útvaru). Vzhledem k tomu, že žaloba byla podána prostřednictvím e-mailové schránky J. V., syna žalobkyně, aniž by k ní byla připojena plná moc žalobkyně udělená J. V., vyzval krajský soud žalobkyni usnesením ze dne 12. 6. 2017, č. j. 22 Na 13/2017 - 4, k jejímu doložení ve lhůtě 14 dnů. Toto usnesení bylo žalobkyni doručeno fikcí dne 27. 9. 2017 (doručenka na č. l. 22 spisu krajského soudu). J. V. krajskému soudu ze své e-mailové schránky zaslal dne 22. 10. 2017 podání, k němuž byla přiložena stěžovatelkou

elektronicky podepsaná plná moc. Krajský soud uzavřel, že ve stanovené lhůtě žalobkyně nedoložila plnou moc, a proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

II.

[2] Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost. V ní po ustanovení advokátky a doplnění kasační stížnosti uvedla, že pokud krajský soud podání J. V. považoval za žalobu učiněnou stěžovatelkou, neboť jí doručoval rozhodnutí o jejím odmítnutí, a tedy akceptoval, že stěžovatelka žalobu hodlala podat, měl v souladu s tím také následně postupovat. Krajský soud měl proto zohlednit, že stěžovatelčin syn, který stěžovatelku zastupoval pro její nepřítomnost v České republice, nemohl otevřít jí adresovanou zásilku s výzvou k odstranění vad, aniž by porušil listovní tajemství, a krajský soud měl tedy doručit usnesení s výzvou také jemu.

[3] Stěžovatelka nadto krajskému soudu doručila plnou moc ještě před vydáním rozhodnutí o odmítnutí žaloby. Byť se tak stalo až po uplynutí lhůty stanovené ve výzvě k odstranění vad, krajskému soudu nic nebránilo plnou moc akceptovat a pokračovat v řízení. Stěžovatelka také požádala o prominutí zmeškání lhůty, avšak krajský soud se s touto žádostí nevypořádal. Postup a odůvodnění krajského soudu stěžovatelka považovala za velmi zkratkovité, neboť z nich nevyplývá logická návaznost jednotlivých procesních kroků.

III.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost je důvodná.

[6] Na prvním místě Nejvyšší správní soud konstatuje, že ačkoliv stěžovatelka uplatnila z opatrnosti v kasační stížnosti hned několik důvodů podle § 103 odst. 1 s. ř. s., podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS, platí, že „[j]*e-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.*“ Z uvedeného tedy vyplývá, že pod důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spadají všechny důvody, které by jinak spadaly pod důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., a není proto důvod je z opatrnosti uplatňovat také; jejich uplatnění nicméně nemá na přípustnost kasační stížnosti vliv.

[7] Stěžovatelka ve své kasační stížnosti uvádí v podstatě dvě kasační námitky, podle nichž měl krajský soud komunikovat nejen se stěžovatelkou, ale také s jejím synem jakožto zmocněncem, a dále že neměl žalobu odmítat, aniž by se vypořádal s žádostí o prominutí

zmeškání úkonu a přihlédl k plné moci doručené ještě před konečným rozhodnutím ve věci, byť po lhůtě stanovené v usnesení k odstranění vad.

[8] Otázkou, s kým mají soudy komunikovat, podá-li žalobu jménem žalobce či žalobkyně zmocněnec, avšak nedoloží zastoupení, se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 29. 9. 2011, č. j. 4 As 27/2011 - 37, v němž vyšel z úpravy obsažené jak v s. ř. s., tak v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, jakož i z relevantní judikatury správních a civilních soudů. Dospěl přitom k závěru, že nesplní-li zástupce účastníka řízení povinnost doložit své zmocnění, jde o nedostatek podmínky řízení, který lze odstranit. Vhodným opatřením k odstranění tohoto nedostatku je přitom výzva jak zmocněnci účastníka, tak účastníku samotnému, aby ve stanovené lhůtě plnou moc předložili. Soud je přitom povinen postupovat tak, „*aby co nejvíce šetřil podstaty a smyslu práv účastníků soudního řízení a aby respektoval účel, kvůli kterému existuje správní soudnictví, jímž je ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.).*“ Nejvyšší správní soud přitom odkázal mj. na rozsudek ze dne 31. 5. 2006, č. j. 2 Afs 162/2005 - 66, kde uvedl, že je-li při absenci plné moci ze žaloby možné vyvodit závěr, že účastník řízení pravděpodobně zastoupen advokátem je a chce být a že nezaslání plné moci je spíše opomenutím, nepostačuje, je-li k doplnění plné moci vyzván pouze samotný účastník řízení. Také v tomto rozsudku Nejvyšší správní soud při odstraňování vad podání, resp. odstranitelných nedostatků podmínek řízení, kladl důraz zejména na dostatečně individualizovaný postup ve vztahu k účastníkům a konkrétním okolnostem daného řízení: „*Ze smyslu a účelu ustanovení § 36 odst. 1 s. ř. s. totiž zcela zřetelně vyplývá, že procesní právo je pouze prostředkem k ochraně (především hmotných) subjektivních práv fyzických a právnických osob, nikoli cílem o sobě, a že nemá být ve vztahu k nim užíváno způsobem nemístně tvrdým, mechanickým, postrádajícím citu pro danou konkrétní procesní situaci a snahy dobrat se rozumného a spravedlivého způsobu řešení této situace; (...).*“

[9] Aplikuje-li Nejvyšší správní soud výše zmíněné judikatorní závěry na projednávaný případ, nezbude mu než konstatovat, že krajský soud nepostupoval v souladu s nimi. Krajský soud totiž výzvu k doplnění plné moci adresoval pouze stěžovatelce. Naopak samotnému zmocněnci, J. V., se výzvu nepokusil doručit ani jednou. Krajský soud se zmocněnci nepokusil doručit výzvu ani přes to, že se stěžovatelce výzvu dvakrát nepodařilo doručit a poté jí byla doručena toliko fikcí. Byl to přitom právě J. V., kdo žalobu jménem stěžovatelky podal, a o němž krajský soud zároveň věděl, že je synem stěžovatelky, z čehož mohl dovozovat přinejmenším těsnější vztah mezi zmocněncem a stěžovatelkou a vůli stěžovatelky být zmocněncem zastoupena, analogicky k situaci řešené ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 162/2005 - 66. Nepřistoupil-li tedy krajský soud v takovéto situaci alespoň k pokusu doručit výzvu k doplnění plné moci také zmocněnci, dopustil se vady řízení, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

[10] Nejvyšší správní soud má dále za to, že krajský soud měl přihlédnout k podání doručenému J. V. dne 22. 10. 2017. Lhůta stanovená podle § 37 odst. 5 s. ř. s. je totiž lhůtou soudcovskou, přičemž, jak Nejvyšší správní soud uvedl například v rozsudku ze dne 26. 10. 2004, č. j. 2 Azs 117/2004 - 54, publ. pod č. 648/2005 Sb. NSS, „*[l]hůtu podle § 37 odst. 5 s. ř. s. je totiž třeba považovat za lhůtu soudcovskou a z jejího nedodržení není možno automaticky ze zákona dovozovat možnost, resp. povinnost soudu k pozdějšímu doplnění nepřihlédnout* [...]

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že v případech, kdy účastník řízení doplní své podání sice po lhůtě stanovené soudem k tomuto doplnění, avšak ještě před vydáním samotného rozhodnutí ve věci, nejsou bez dalšího splněny podmínky pro odmítnutí návrhu podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť je třeba […] *vždy zkoumat, zda pouhá skutečnost, že nebylo doplněno ve lhůtě, brání pokračování v řízení, resp. rozhodnutí ve věci. Lze předpokládat, že tomu tak bude ve skutečně výjimečných případech.*" Obdobně i z judikatury civilních soudů vyplývá, že marné uplynutí soudcovské lhůty nezpůsobuje nemožnost vytknuté vady podání odstranit později, dokud soud z jejich neodstranění nevyvodí zákonem předvídané následky (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1899/2000). Zmiňované podání J. V., obsahující stěžovatelčinu plnou moc udělenou J. V., bylo krajskému soudu doručeno teprve po uplynutí lhůty stanovené usnesením ze dne 12. 6. 2017, avšak ještě před vydáním napadeného usnesení ze dne 25. 10. 2017. Krajský soud měl proto zkoumat, zda s ohledem na zmiňované podání nelze pokračovat v řízení; z napadeného rozhodnutí však nevyplývá, že by tak učinil. Konečně je nutné přisvědčit stěžovatelce také v tom, že v příloze k podání ze dne 22. 10. 2017 požádala o prominutí zmeškání lhůty podle § 40 odst. 5 s. ř. s. Uvedla přitom závažný důvod, pro který zmeškala lhůtu (pobyt v zahraničí), spolu s vůlí tento důvod prokázat, s žádostí spojila zmeškaný úkon (přiložení plné moci) a zmeškání dané lhůty nebylo vyloučeno zákonem. Krajský soud však ani o této žádosti nerozhodl a nevypořádal se s ní v napadeném usnesení. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že nepřihlédnutím k podání ze dne 22. 10. 2017 a k žádosti o prominutí zmeškání lhůty v ní obsažené se krajský soud rovněž dopustil vady řízení, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Na nezbytnosti takového přístupu nic nemění ani povaha žaloby samé, o níž svědčí již to, že ji krajský soud zapsal do rejstříku Na. Za situace, kdy krajský soud akceptoval, že jde skutečně o žalobu, bylo potřeba, aby s ní jako s žalobou v plném slova smyslu nakládal.

[11] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů usnesení krajského soudu s odkazem na § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[12] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[13] Stěžovatelce byla Nejvyšším správním soudem ustanovena podle § 35 odst. 9 s. ř. s. advokátka, a to výhradně pro řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 9 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal zástupkyni stěžovatelky odměnu za dva právní úkony ve výši 6 800 Kč [§ 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) téže vyhlášky (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem, a písemné podání nebo návrh ve věci samé), a dva režijní paušály po 300 Kč za dva úkony právní služby dle § 13 odst. 3 téže vyhlášky]. Zástupkyně uplatnila jako samostatný úkon také studium spisu, nicméně studium spisu se podle ustálené judikatury nepovažuje za úkon podle § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu, který dopadá pouze na trestní řízení, ale za úkon spadající pod převzetí a přípravu zastoupení ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne

8. 6. 2006, č. j. 4 Azs 415/2005 - 74, nebo usnesení ze dne 22. 9. 2010, č. j. 3 Ads 112/2010 - 86). Zástupkyni stěžovatelky dále podle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu náleží 2 078 Kč (zaokrouhleno dolů) za cestovné za účelem prostudování spisu [celková délka cesty z Havířova do Brna a zpět 368 km, průměrná spotřeba vozidla 5,4 litrů paliva na 100 km, průměrná výše ceny paliva dle § 4 písm. a) vyhlášky č. 463/2017 Sb. činí 30,50 Kč a základní sazba na jeden kilometr jízdy podle § 1 písm. b) téže vyhlášky činí 4 Kč] a částka 800 Kč, která představuje náhradu za čas strávený touto cestou v rozsahu osmi započatých půlhodin po 100 Kč [§ 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu], tj. celkem 2 878 Kč. Výsledná částka 9 678 Kč poté byla navýšena o částku 2 032 Kč (zaokrouhleno dolů) odpovídající DPH ve výši 21 %. Celková částka 11 710 Kč bude k rukám advokátky vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2018

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu